

متن پرسش

باسلام آیا عید نوروز عیداسلامی ماست لطفا توضیح مفصلی در این باره بدهید؟

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: مقام معظم رهبری در یکی از سال‌ها مفصل سخنانی فرمودند که گزیده‌ی آن را خدمتتان عرض می‌کنم؛ می‌فرمودند: (به نظر من آنچه که ملت ایران در باب عید نوروز انجام داده است، یکی از زیباترین و شایسته‌ترین کارهایی است که می‌شود با یک مراسم تاریخی و سنتی انجام داد. اول سال شمسی ما ایرانی‌ها، - یعنی اول بهار - عید نوروز است. اولاً ملت ایران افتخار دارد که سال شمسی او هم سال هجری است؛ یعنی هم‌چنان که سال قمری ما - که سال ۱۴۱۸ است - از مبدأ هجرت خاتم الانبیاء علیه و علی آله الصّلاة والسلام است، سال شمسی ما هم از مبدأ هجرت است. بقیه‌ی ملت‌های مسلمان برای سال شمسی خود، از سال میلادی استفاده می‌کنند؛ ولی ما ایرانی‌ها، هجرت نبی اکرم را، هم مبدأ سال قمری قرار دادیم، هم مبدأ سال شمسی. این، مطلب اولی که به نظر من نشانگر هنر و عشق و علاقه‌ی ایرانی به تعالیم مقدّس اسلام و به آثار مطهر و مقدّس نبوی است. در ضمن، اول سال را اول فصل بهار انتخاب کرده‌ایم، در حالی که مسیحیان، اول زمستان را اول سال قرار می‌دهند! البته فرق آن‌ها با ما این است که ولادت حضرت مسیح، تاریخ مشخصی ندارد و یک مطلب حدسی است؛ در حالی که هجرت نبی مکرم اسلام، از نظر تاریخی کاملاً دقیق و مشخص است. به‌رحال ما اول بهار را اول سال خودمان قرار داده‌ایم که این هم یک ذوق و سلیقه‌ی ایرانی است. اول بهار، اول رویش طبیعت، اول بیداری باغ و راغ و بوستان و اول بالندگی همه‌ی موجودات زنده است. این بهتر از زمستان است که وقت مردن و انجماد طبیعت و گیاه و نباتات است. نوروز ایرانی به‌جای نوروز باستانی در تعالیم اسلام نکته‌ای وجود دارد که خوب است برادران و خواهران به آن توجه کنند. اسلام با سنت‌هایی که از قبل از اسلام باقی مانده است، دو نوع رفتار می‌کند. اولاً بعضی سنت‌های غلط را به‌کلی از بین می‌برد و نابود می‌کند؛ چون سنت‌های درستی نیست. مثل این که عرب‌ها قبل از اسلام، دختران خودشان را نگه نمی‌داشتند، یا بیشتر ملت‌های غیرمسلمان، جنس زن را تحقیر و اهانت می‌کردند! اسلام این سنت را به‌کلی از بین برد؛ چون به‌کلی غلط بود. ثانیاً اسلام بعضی از سنت‌ها را از بین نبرده است. کالبد سنت را نگه داشته و محتوا و روح آن را عوض کرده است؛ مثل بسیاری از اعمال و مراسم حج. این طوافی را که ملاحظه می‌کنید، قبل از اسلام هم بود؛ منتها محتوای طواف، محتوای شرک بود! اسلام آمد و این عمل را از محتوای شرک آلود، خالی و از

محتوای توحید پُر کرد. طواف در آن زمان، مظهر گرایش انسان به آلهه و ارباب ادعایی و پنداری بود؛ آن را تغییر داد و مظهر ارادت انسان به مرکز عالم وجود - یعنی حضرت حق متعال و وجود مقدّس پروردگار - قرار داد. ظاهر را نگه داشت و باطن را عوض کرد. اسلام در بسیاری از مواقع، با سنت‌ها این کار را می‌کند. مردم ما عین همین کار را با نوروز کردند؛ نوروز را نگه داشتند و محتوای آن را عوض کردند. نوروز در ایران، جشنی در خدمت حکومت‌های استبدادی قبل از اسلام بود! به همین خاطر است که «نوروز باستانی»، «نوروز باستانی» می‌گویند! «نوروز» اش خوب است، ولی «باستانی» اش بد است! «باستانی» یعنی این‌که همه‌ی این جشن‌های دوره‌ی سال - مثل جشن «نوروز»، یا جشن «مهرگان»، یا جشن‌های دیگری نظیر «خردادگان»، «مردادگان» و جشن‌های گوناگونی که قبل از اسلام بوده است - در خدمت حکومت‌های استبدادی و سلطنت‌های پوسیده‌ی دوران جاهلیت ایران بود! محتوای نوروز، محتوای مردمی و خدایی نبود؛ توجّه و ارادت به حضرت حق در آن نبود؛ جهات عاطفی و انسانی و مردمی در نوروز نبود! ملت ایران نوروز را نگه داشتند؛ اما محتوای آن را عوض کردند. این محتوای امروز نوروز ایرانی، غیر از محتوای باستانی است. نوروز برای ملت ما، امروز عبارت است از اولاً : توجّه مردم به خدا. اوّل تحویل سال که می‌شود، مردم دعا می‌خوانند، «یا محوّل الحول والاحوال» می‌گویند، آغاز سال را با یاد خدا شروع می‌کنند، توجّه خود را به خدا زیاد می‌کنند. این، ارزش است. ثانیاً نوروز را بهانه‌ای برای دید و بازدید و رفع کدورت‌ها و کینه‌ها و محبت به یکدیگر قرار می‌دهند. این همان برادری و عطوفت اسلامی و همان صله‌ی رحم اسلام است؛ بسیار خوب است. ضمناً نوروز را بهانه‌ای برای زیارت اعتاب مقدّسه قرار می‌دهند؛ به مشهد مسافرت می‌کنند - که همیشه یکی از پرجمعیت‌ترین اوقات سال در مشهد مقدّس، اوقات عید نوروز بوده است - این بسیار خوب است. پس می‌بینید که نوروز را نگه داشتند، محتوای آن را که غلط بود، به محتوای صحیح و درست تبدیل کردند. این هنر ملت ایران و ذوق و سلیقه‌ی ایرانی مسلمان است. ما عید نوروز را از دیدگاه کسانی که با اسلام سر و کار دارند، تأیید می‌کنیم. عید نوروز، چیز خوبی است. وسیله‌ای است که با آن دل‌ها شاد می‌شود، انسان‌ها با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کنند، صله‌ی رحم و صله‌ی احباب می‌کنند؛ چون دوستان و رفقا هم مثل ارحام، احتیاج به صله دارند. انسان باید با ارحام صله کند، باید با دوستان و رفقا هم صله کند؛ یعنی ارتباط برقرار کند. این، ارتباط عید نوروز است که بسیار خوب است. یک نکته‌ی اساسی در نوروز هست که در روایات ما به آن توجّه شده است. من مایلم شما عزیزانی که امروز در این صحن و در صحن‌های دیگر و مراکز آستان قدس رضوی هستید - اجتماع عظیم مردم - و این سخن را می‌شنوید، به آن توجّه کنید. هر یک از آحاد ملت ایران هم که می‌شنود، به آن توجّه کند. نوروز، یعنی روز نو. در روایات ما - بخصوص همان روایت معروف «معلی بن خنیس» - به این نکته توجّه شده است. معلی بن خنیس که یکی از زوای برجسته‌ی اصحاب است و به نظر ما «ثقه» است، جزو شخصیت‌های برجسته و صاحب راز خاندان پیغمبر محسوب می‌شود. او در کنار امام صادق علیه‌الصلاة والسلام زندگی خود را گذرانده و بعد هم به شهادت رسیده است. معلی بن خنیس - با این

خصوصیات - خدمت حضرت می‌رود؛ اتفاقاً روز «نوروز» بوده است - در تعبیرات عربی، «نوروز» را تعریف می‌کنند و «نیروز» می‌گویند حضرت به او می‌فرمایند: «أتدري ما النيروز؟» آیا می‌دانی نوروز چیست؟ بعضی خیال می‌کنند که حضرت در این روایت، تاریخ بیان کرده است! که در این روز، هبوط آدم اتفاق افتاد، قضیه‌ی نوح اتفاق افتاد، ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السلام اتفاق افتاد و چه و چه. برداشت من از این روایت، این نیست. من این طور می‌فهمم که حضرت، «روز نو» را معنا می‌کنند. منظور این است: امروز را که مردم، «نوروز» گذاشته‌اند، یعنی روز نو! روز نو یعنی چه؟ همه‌ی روزهای خدا مثل هم است؛ کدام روز می‌تواند «نو» باشد؟ نوروز در درون خود شرط دارد. روزی که در آن اتفاق بزرگی افتاده باشد، نوروز است. روزی که شما در آن بتوانید اتفاق بزرگی را محقق کنید، نوروز است. بعد، خود حضرت مثال می‌زنند و می‌فرمایند: آن روزی که جناب آدم و حوّا، پا بر روی زمین گذاشتند، نوروز بود؛ برای بنی آدم و نوع بشر، روز نویی بود. روزی که حضرت نوح - بعد از توفان عالم‌گیر - کشتی خود را به ساحل نجات رساند، «نوروز» است؛ روز نویی است و داستان تازه‌ای در زندگی بشر آغاز شده است. روزی که قرآن بر پیغمبر نازل شد، روز نویی برای بشریت است - حقیقت قضیه همین است؛ روزی که قرآن برای بشر نازل می‌شود، مقطعی در تاریخ است که برای انسان‌ها روز نو است - روزی هم که امیرالمؤمنین علیه‌السلام به ولایت انتخاب شد، روز نو است. این‌ها همه، «نوروز» است؛ چه از لحاظ تاریخ شمسی، با اوّل ماه «حَمَل» مطابق باشد یا نباشد. این نیست که حضرت بخواهند بفرمایند که این قضایا، روز اوّل «حَمَل» - روز اوّل فروردین - اتفاق افتاده است؛ نخیر. بحث این است که هر روزی که این طور خصوصیتی در آن اتفاق بیفتد، روز نو و «نوروز» است؛ چه اوّل فروردین، چه هر روز دیگری از اوقات سال باشد. خوب؛ من حالا به شما عرض می‌کنم. روزی که انقلاب پیروز شد «نوروز» است، روز نویی بود. روزی که امام وارد این کشور شد، برای ما نوروز بود. روز فتوحات عظیم این جوانان مؤمن و این ایثارگران ما در جبهه‌ی نبرد - علیه نظامیانی که از «ناتو» و «ورشو» و امریکا و شوروی و خیلی از مراکز دیگر قدرت تغذیه می‌شدند - روز پیروزی جوانان ما - با ایمانشان - بر آن‌ها «نوروز» است؛ روز نو است. حال اگر شما می‌خواهید روز اوّل فروردین را هم برای خودتان روز «نو» و نوروز قرار دهید، شرط دارد. شرطش این است که کاری کنید و حرکتی انجام دهید؛ حادثه‌ای بیافرینید. آن حادثه در کجاست؟ در درون خود شما! «یا مقلب القلوب و الابصار. یا مدبّر اللیل و النهار. یا محوّل الحول و الاحوال. حوّل حالنا الی احسن الحال». اگر حال خود را عوض کردید، اگر توانستید گوهر انسانی خود را درخشان‌تر کنید، حقیقتاً برای شما «نوروز» است! اگر توانستید پیام انقلاب، پیام پیامبران، پیام امام بزرگوار و پیام خون‌های مطهر بهترین جوانان این ملت را - که در این راه ریخته شده است - به دل خودتان منتقل کنید، برای شما «نوروز» است. عزیزان من! سعی کنید روز اوّل فروردین را برای خودتان «نوروز» کنید. بعضی کسان روز اوّل فروردینشان «نوروز» نیست. ممکن است اوّل فروردین برای آن‌ها از هر روز نحسی هم نحس‌تر باشد! اوّل فروردین - «نوروز» - برای آن‌هایی که در درون خود، به فساد و انحطاط گرایش پیدا می‌کنند، آن‌هایی که خود را از خدا دور می‌کنند،

آن‌هایی که خود را از هدف‌های بلند این ملت و این انقلاب جدا می‌کنند، نوروز نیست، روز عید نیست، روز جشن و روز شادی نیست؛ شوم است! این، آن حقیقت مسأله در باب نوروز است. پس «نوروز» به طور خلاصه خوب است. اوّل سال هجری شمسی است، روز نو، اوّل بهار، اوّل رویش و جوشش طبیعت و اوّل شروع زیبایی‌ها در عالم طبیعت است. این را برای خودتان هم اوّل بالندگی و جوشش و اوّل بروز زیبایی‌ها قرار دهید و برای خودتان «روز نو» کنید. موفق باشید